

การวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้
เรื่องประเภทของคำกริยาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Analyzing Linguistic Concepts for Designing Learning Management in The
Topic of Verb Types for Third-grade Elementary School Students.

วทันพร บุญชู / Wattanaporn Boonshu

ครูโรงเรียนวัดราชบุรุษรัทธา จังหวัดเพชรบุรี

Teacher at Wat Ratsadon Sarathata School, Phetchaburi Province

วันที่รับบทความ 28 พฤศจิกายน 2566 / แก้ไขบทความ 22 ธันวาคม 2566 / ตอรับบทความ 25 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ไทย เรื่องประเภทของคำกริยา ประกอบด้วยไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร ไวยากรณ์โครงสร้างของ วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ ไวยากรณ์ปริวรรตของอุดม วโรตม์สิขิตติธ ไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และไวยากรณ์แนวใหม่ของนวรรณ พันธุมธา โดยเปรียบเทียบกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 และความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แนวคิดภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ไทย เรื่อง ประเภทของคำกริยาที่สอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 นั้น ประกอบด้วยไวยากรณ์โครงสร้าง ไวยากรณ์ปริวรรต ไวยากรณ์ศัพท์การกและไวยากรณ์แนวใหม่ โดยไวยากรณ์ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด ได้แก่ ไวยากรณ์โครงสร้าง และไวยากรณ์ศัพท์การก จากนั้นนำเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้ไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ “ตกปลาหาคำกริยา” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำสำคัญ : แนวคิดภาษาศาสตร์, การจัดการเรียนรู้, คำกริยา, ประถมศึกษาปีที่ ๓

Abstract

This academic article presents the results of an analysis of linguistic concepts related to Thai grammar, specifically focusing on the types of verbs. The study includes traditional grammar concepts from Phraya Upakit Silapasarn, structural grammar from Wijin Panupong, transformational grammar from Udom Warotesikdit, semantic grammar from Amara Prasitrattasin, and the new grammar approach from Navawan Phanthumetha. The analysis compares these concepts with the Thai language textbook series, "Basic Thai Language

Foundations Volume 3 ," and evaluates their suitability for third-grade elementary school students.

The findings indicate that linguistic concepts related to Thai grammar, specifically verb types, align with the content of the mentioned textbook series. These concepts encompass structural grammar, transformational grammar, semantic grammar, and the new grammar approach. Among these, the grammatical structures and semantic grammar are found to be most suitable for third-grade students. Subsequently, the analyzed content is used to design a learning activity titled "Fishing for Verbs" for third-grade elementary school students.

Keywords : Linguistic concepts, learning management, verbs, elementary education.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลที่ใช้ภาษาเดียวกัน เป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพที่มั่นคงได้ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของคนไทย ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นวิชาหนึ่งที่อยู่ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของภาษาไทยเอาไว้ว่า

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนของชาติทุกคนต้องเรียนรู้ ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด และการดู ตลอดจนต้องรู้จักลักษณะและกฎเกณฑ์ต่างๆ จึงจะทำให้การสื่อสารและการนำภาษาไทยไปใช้ในบริบทต่างๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การเรียนรู้ลักษณะและกฎเกณฑ์ต่างๆ จนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องตระหนักถึงความถูกต้องของไวยากรณ์หรือหลักภาษา หากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ กฎเกณฑ์ และการใช้ภาษาที่ถูกต้องจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพดังที่กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2555 : คำนำ) กล่าวไว้ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 สรุปได้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของคนในสังคม การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้ใช้จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักภาษามีทักษะการใช้ภาษาเพื่อพัฒนาการสื่อสารในสังคม

ทักษะการใช้ภาษาเขียนหรือภาษาพูดเพื่อสื่อสารในสังคมให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ หากเรียงคำไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์จะส่งผลให้การสื่อสารล้มเหลวหรือไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นการเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการสื่อสาร ผู้ใช้ภาษาจึงต้องเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของคำว่า ทำหน้าที่ใดในประโยคบ้าง โดยเฉพาะคำกริยาซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของประโยค ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 32) กล่าวไว้ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธสาร ไว้ว่า คำกริยา คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของกริยาวลีซึ่งเป็นหัวใจของประโยค

การเรียนรู้เรื่องคำกริยาสำหรับนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรากฏในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นลำดับแรก ตัวชี้วัด ท 4.1 ป.3/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากนักเรียน เรียนรู้เรื่องคำกริยาและประเภทของคำกริยาได้เข้าใจถ่องแท้แล้ว จะสามารถต่อยอดไปสู่เรื่องการวิเคราะห์ประโยคสองส่วน และประโยคสามส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อีกด้วย

การพัฒนาแนวคิดทางภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา มีมาตั้งแต่ไวยากรณ์แนวเดิมเป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดความสับสนในเนื้อหาที่ครูจะใช้ในการสอนนักเรียนของตน ครูบางท่านเลือกใช้แนวคิดไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากมีความคุ้นเคยและเข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่ครูอีกหลายๆ ท่าน เริ่มปรับปรุงเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดหนังสืออุเทศภาษาไทยมาเป็นคู่มือด้านเนื้อหา แต่อย่างไรก็ตามการอธิบายนิยามและการยกตัวอย่างของหนังสืออุเทศภาษาไทยบางครั้งก็สร้างความสับสนให้กับครูผู้สอนได้เช่นกัน เนื่องจากอาจจะมีวลีของบางเนื้อหาหรือบางคำที่ใช้เป็นตัวอย่าง เมื่อครูผู้สอนมีความสับสนในเนื้อหา ย่อมส่งผลต่อการถ่ายทอดไปสู่นักเรียน นักเรียนก็จะเกิดความสับสนหรือความสงสัยได้เช่นกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553 : คำนำ) กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับไวยากรณ์ไว้สามารถสรุปได้ดังนี้ ประการแรก ปัญหา

ในการวิเคราะห์ภาษาไทย เกิดจากความขัดแย้งกันระหว่างนักไวยากรณ์ที่ยึดถือทฤษฎีภาษาศาสตร์ต่างกัน โดยไม่มีการประเมินว่า ทฤษฎีอะไรดีหรือเหมาะสมที่สุด ความขัดแย้งก่อให้เกิดความไม่แน่นอน และไม่สม่ำเสมอ ในการตัดสินว่าอะไรเป็นอะไร เช่น การระบุชนิดของคำ การแสดงโครงสร้างของประโยค เป็นต้น ส่งผลให้ ภาษาไทยดูไร้กฎเกณฑ์ ไร้โครงสร้าง และเป็นภาษาที่ยากในการเรียนและสอน ประการที่สอง ปัญหาด้านการ วิเคราะห์ภาษาไทยยังเกิดจากการที่ตัวภาษาไทยเองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของโลก รูปแบบหรือโครงสร้างที่เคยใช้กันในชีวิตจริงอาจเลิกใช้แล้ว และรูปแบบหรือโครงสร้างที่ไม่เคยใช้ก็อาจกลายเป็นที่ ยอมรับของคนทั่วไป ปรากฏการณ์ใหม่ในภาษารูปแบบใหม่นี้ มักไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่ยึดถือตำราไวยากรณ์ เล่มเก่าๆ ที่ตามไม่ทันภาษาที่เกิดขึ้นใหม่ จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างรูปแบบที่ใช้กันจริงกับรูปแบบที่อยู่ในตำรา ไวยากรณ์ ส่งผลให้เกิดการถกเถียงกันว่าแบบใดผิดแบบใดถูก แบบใดควรใช้หรือไม่ควรใช้ ข้อขัดแย้งนี้ส่งผลไปถึง ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การเลือกใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ไทย จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูผู้สอน ในการคัดเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทต่างๆ มากที่สุด เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสูงสุด ยิ่งไปกว่านั้น ไวยากรณ์เปรียบเสมือนยาขมที่นักเรียนไม่ชื่นชอบเนื่องจากมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เน้นการท่องจำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสังเกตและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับไวยากรณ์เรื่องนั้นๆ จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ของครูผู้สอนที่จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติและลงมือทำ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และเปลี่ยนทัศนคติในการมองไวยากรณ์เป็นเพียงแค่ความจำ

เนื้อหาเกี่ยวกับไวยากรณ์หรือหลักภาษาไทย สามารถออกแบบหรือสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมในลักษณะ Active Learning ได้ เนื่องจากการเรียนรู้ไวยากรณ์ไทยไม่จำเป็นต้องท่องจำเพียงอย่างเดียว สามารถเรียนรู้ จากความเข้าใจหรือเรียนรู้ด้วยการพิสูจน์ หาผลลัพธ์เชิงวิทยาศาสตร์ได้ หากครูผู้สอนหาความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดภาษาศาสตร์กับศาสตร์การสอนที่สอดคล้องกันก็สามารถเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้จากการท่องจำ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนานได้อย่างแน่นอน

บทความนี้มุ่งศึกษาการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเภท ของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนำเสนอแนวทางการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง ประเภทคำกริยา ด้วยแนวคิด PLEARN ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถสร้างความสนุกสนานในการเรียน ไวยากรณ์ผ่านการเล่นโดยไม่เน้นการท่องจำ

ประเภทคำกริยา : หลากแนวคิด หลายทฤษฎี

การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ หากมีความง่ายมากเกินไปอาจส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้เนื้อหาเดิม แต่ถ้ามีความยากมากเกินไปก็ส่งผลให้นักเรียนเกิดอคติกับการเรียนวิชาภาษาไทยได้เช่นกัน ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัด หนังสืออุเทศ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกันทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานและความเท่าเทียมกัน

การวิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง ประเภทคำกริยา สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัด ป. 3/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ระบุขอบเขตของเนื้อหาไว้ในสาระการเรียนรู้ คือ ชนิดของคำประกอบไปด้วยคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 ตัวชี้วัด ป. 4/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ระบุขอบเขตของเนื้อหาไว้ในสาระการเรียนรู้ คือ ชนิดของคำประกอบไปด้วยคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะได้เรียนรู้เรื่องคำกริยา โดยครูศึกษาเนื้อหาเพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำกริยาของครูแต่ละท่าน ย่อมแตกต่างกันในด้านเนื้อหา ตามแนวคิดภาษาศาสตร์ต่างๆ และความยากง่ายของเนื้อหา ส่งผลให้นักเรียนในพื้นที่ต่างๆ รับรู้และเข้าใจเรื่องคำกริยาแตกต่างกัน ดังนั้นครูจำเป็นต้องตระหนักถึงหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย ซึ่งเป็นหนังสืออ้างอิงเนื้อหา เพื่อใช้จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้นการทดสอบในระดับชาติต่างๆ จะยึดถือเนื้อหาในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทยเป็นสำคัญ การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องคำกริยาจากแนวคิดไวยากรณ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 เป็นสำคัญ

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคำกริยาในบทความนี้ จะขอเสนอเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเภทของคำกริยาเท่านั้น โดยหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 (2555 : 32) กล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า คำกริยามี 2 ประเภท ได้แก่ 1) คำกริยาประเภทที่มีหน่วยกรรม ประกอบด้วย คำกริยากรรม และคำกริยาทวิกรรม 2) คำกริยาประเภทที่ไม่มีหน่วยกรรม ประกอบด้วย คำกริยาอกรรม คำกริยาคุณศัพท์ คำกริยาต้องเติมเต็ม คำกริยานำ และคำกริยาตาม

การจำแนกชนิดของคำตามหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ใช้เกณฑ์หน้าที่เกณฑ์ตำแหน่ง และเกณฑ์ความหมายในการจำแนก แสดงให้เห็นว่าการจำแนกครั้งนี้เสมือนการรวมแนวคิดทางภาษาศาสตร์ต่างๆ เพื่อลดความสับสนในการอธิบายนิยามหรือลักษณะต่างๆ ทางภาษาไทย ดังนั้นแนวคิดในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดทางไวยากรณ์ต่างๆ

โดยจะอธิบายผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของไวยากรณ์แนวเดิม ไวยากรณ์โครงสร้าง ไวยากรณ์ปริวรรต ไวยากรณ์ศัพท์การก และไวยากรณ์แนวใหม่ ดังนี้

1. ไวยากรณ์แนวเดิม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545 : 84) กล่าวถึง เรื่องประเภทของคำกริยาสามารถสรุปได้ว่า คำกริยา จำแนกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) อกรรมกริยา 2) สกรรมกริยา 3) วิกตรกริยา และ 4) กริยานุเคราะห์ โดยมีคำอธิบายดังนี้

1.1 อกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีใจความสมบูรณ์ ไม่ต้องมีคำที่ทำหน้าที่กรรมมาต่อข้างท้าย เช่น

คนนอน	มีใจความสมบูรณ์
เขาไป	มีใจความสมบูรณ์

1.2 สกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีใจความไม่สมบูรณ์ ต้องมีคำที่ทำหน้าที่เป็นกรรม มาต่อข้างท้าย เช่น

เขากิน_____	มีใจความไม่สมบูรณ์
เขากินปลา	มีใจความสมบูรณ์

แสดงให้เห็นว่า คำว่า “ปลา” ทำหน้าที่เป็นกรรม ประโยคจึงมีใจความสมบูรณ์ขึ้น

1.3 วิกตรกริยา คือ คำกริยาที่ไม่มีใจความ ต้องอาศัยเนื้อความจากศัพท์วิกติการกหรือการกอื่นที่อยู่ข้างท้าย จึงจะได้ใจความสมบูรณ์ เช่น

เขาเป็น	ไม่มีใจความ
เขาเป็นหมอ	มีใจความสมบูรณ์

1.4 กริยานุเคราะห์ คือ คำกริยาที่ใช้ช่วยกริยาอื่นเพื่อให้ได้ใจความสมบูรณ์ขึ้น เช่น

เขาคงดีฉัน
เขาจะดีฉัน

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสารพบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ในส่วนของอกรรมกริยา สกรรมกริยา และวิกตรกริยา แต่วิกตรกริยาจะจัดอยู่ในกริยาต้องเติมเต็มในหนังสืออุเทศภาษาไทย ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับกริยานุเคราะห์ จะจัดอยู่ในหมวดหมู่คำช่วยกริยาของหนังสืออุเทศ ซึ่งปาลิตา ผลประดับเพ็ชร (2562 : 41-42) อธิบายไว้สามารถสรุปได้ว่า คำกริยานุเคราะห์ตามตำราของพระยาอุปกิตศิลปสารบางคำ จัดเป็นคำชนิดอื่นในหนังสืออุเทศ

ภาษาไทย ได้แก่ คำช่วยกริยา คำวิเศษณ์ และคำลงท้าย ยิ่งไปกว่านั้นคำกริยานุเคราะห์ ไม่ควรจัดว่าเป็นคำกริยา เพราะไม่มีเนื้อความแสดงอาการของนามหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่ำนามหรือสรรพนามนั้นทำอะไรหรือเป็นอย่างไร แต่กริยานุเคราะห์ทำหน้าที่เพียงบอกความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กับกริยาหลักของประโยคเท่านั้น

2. ไวยากรณ์โครงสร้าง

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2543 : 175-176) จำแนกชนิดของคำโดยใช้ตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์การทดสอบว่า คำใดเป็นคำในหมวดใดจะใช้กรอบประโยคทดสอบ คำใดปรากฏในตำแหน่งเดียวกันได้ก็ถือว่าเป็นคำในหมวดคำเดียวกัน การวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาเฉพาะหมวดคำกริยาตามขอบเขตที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 หมวดคำกริยากรรม

คำที่ปรากฏในตำแหน่งของกรอบคู้่นี้ ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรม

	1 ก. นาม	_____	แล้ว
	1 ข. นาม	กำลัง	_____
เช่น	1 ก. ฝน	ตก	แล้ว
	1 ข. ฝน	กำลัง	ตก

2.2 หมวดคำกริยากรรมย่อย

คำที่ปรากฏในตำแหน่งของกรอบคู้่นี้ ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรมย่อย

	นาม	_____	กว่า	นาม	แล้ว
เช่น	เสื้อ	เก่า	กว่า	กางเกง	แล้ว

2.3 หมวดคำกริยากรรม

คำที่ปรากฏในช่องว่าง กรอบ 2 ก และ 2 ข ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรม

	2 ก. นาม	_____	นาม	แล้ว
	2 ข. นาม	กำลัง	_____	นาม
เช่น	2 ก. น้ำ	ท่วม	กับข้าว	แล้ว
	2 ข. น้ำ	กำลัง	ท่วม	กับข้าว

2.4 หมวดคำกริยาวิกรรม

คำที่ปรากฏในตำแหน่งของกรอบคูนี ได้จัดว่าเป็นคำในหมวดคำกริยาวิกรรม

	นาม	_____	นาม	นาม	แล้ว
	นาม	กำลัง	_____	นาม	นาม
เช่น	แม่	ให้	เงิน	น้อง	แล้ว
	แม่	กำลัง	ให้	เงิน	น้อง

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์โครงสร้างของวิจิตรน ภาณุพงศ์พบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 แต่มีการเปลี่ยนแปลงเพียงชื่อเรียกเท่านั้น นั่นคือหมวดคำกริยาวิกรรมย่อย จะสอดคล้องกับคำกริยาคุณศัพท์ในหนังสืออุเทศภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าไวยากรณ์แนวโครงสร้าง มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้จริง ซึ่งแตกต่างจากไวยากรณ์แนวเดิมที่มุ่งเน้นเรื่องความหมาย ทำให้เกิดความสับสนในการจำแนกชนิดของคำ สอดคล้องกับคำกล่าวของวิจิตรน ภาณุพงศ์ (2543 : 50) สรุปได้ว่า ความหมายเป็นเรื่องซับซ้อน เพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนอารมณ์ของผู้พูดและผู้ฟัง เป็นเรื่องที่จะศึกษาให้รู้รายละเอียดค่อนข้างยากและเป็นสิ่งที่เข้าไม่ถึง ดังนั้นจึงไม่ควรใช้เกณฑ์ความหมายเป็นหลักในการจำแนกคำ

3. ไวยากรณ์แนวปริวรรต

อุดม วโรตม์สิกขิตต์ (2563 : 171-174) จำแนกประเภทของคำกริยา ตามลักษณะของโครงสร้างหลัก และโครงสร้างผิวไว้ 3 ประเภท ได้แก่ สกรรมกริยา อกรรมกริยา และวิเศษณกริยา สามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 สกรรมกริยา คือ กริยาที่มีกรรมตามมาในโครงสร้างหลัก เช่น กิน หำ หิว หัก เป็นต้น กริยาใดที่มีลักษณะเป็นสกรรมกริยาแล้ว ไม่สามารถเป็นอกรรมกริยา หรือวิเศษณกริยาได้

3.2 อกรรมกริยา คือ กริยาที่ไม่ต้องมีกรรมตามในโครงสร้างหลัก เช่น ร้อง ไป มา นอน เป็นต้น

3.3 วิเศษณกริยา ไวยากรณ์แนวเดิมจะเรียกว่า ลักษณะวิเศษณ์ หรือเทียบเคียงกับภาษาอังกฤษ คือ คำคุณศัพท์ โดยคำวิเศษณกริยานี้ สามารถเปรียบเทียบได้ กล่าวคือ สามารถนำหน้าคำว่า “กว่า” ได้ เช่น สวยกว่า ดีกว่า แดงกว่า

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์แนวปริวรรตของอุดม วโรตม์สิกขิตต์พบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 แต่มีการเปลี่ยนแปลงเพียงชื่อเรียกเท่านั้น นั่นคือคำวิเศษณกริยา จะสอดคล้องกับกริยาคุณศัพท์ในหนังสืออุเทศภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าไวยากรณ์แนวปริวรรต มีการผสมผสานแนวคิดการจำแนกคำแบบภาษาอังกฤษไว้ด้วย จึงมีนักวิชาการหลายคนเสนอแนวคิดในการทดสอบคำวิเศษณกริยา เช่น การทดสอบด้วยการเติมคำว่า “ทำไม” ไว้ท้ายคำวิเศษณกริยาเพื่อสรุปว่า

คำวิเศษณกริยาจะตามด้วยคำว่า “ทำไม” ไม่ได้ ยิ่งไปกว่านั้น มีแนวคิดเกี่ยวกับการทดสอบคำวิเศษณกริยา ด้วยการเติมคำว่า “การ” หรือ “ความ” ไว้ด้านหน้า เพื่อแยกคำวิเศษณกริยาออกจากคำกริยาทั่วไป

4. ไวยากรณ์ศัพท์การก

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553 : 54) กล่าวถึง การจำแนกคำกริยาไว้ว่า คำกริยา คือ คำที่ปรากฏหลังคำว่า “ไม่” ได้ แต่คำชนิดอื่นไม่สามารถปรากฏหลังคำว่า “ไม่” ได้ การใช้คำว่า “ไม่” เป็นเกณฑ์สำคัญในการระบุคำกริยา และแยกคำกริยาให้ต่างจากคำชนิดอื่น

ตัวอย่างที่ 1

คำว่า ไม่เดิน ไม่สวย ไม่เข้าใจ ไม่พัฒนา ไม่ชอบ

คำว่า เดิน สวย เข้าใจ พัฒนา ชอบ สามารถตามหลังคำว่า “ไม่” ได้จึงจัดว่าเป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 2

คำว่า ไม่บ้าน ไม่กับ ไม่นี้ ไม่และ ไม่โธ่

คำว่า บ้าน กับ นี้ และ โธ่ ไม่สามารถตามหลังคำว่า “ไม่” ได้ เนื่องจากไม่มีความหมายหรือความหมายไม่สมบูรณ์ จึงไม่จัดเป็นคำกริยา

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์พบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 กล่าวคือ คำว่า “ไม่” จัดเป็นคำปฏิเสธ ในหนังสืออุเทศภาษาไทย อธิบายไว้ว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 64) คำปฏิเสธ คือ คำที่ใช้บอกปิดหรือไม่ยอมรับจำแนกได้ 2 ชนิด คือ คำปฏิเสธกริยาและคำปฏิเสธข้อความ โดยคำปฏิเสธกริยา ได้แก่ คำว่า “ไม่” และ “มิ” จะปรากฏหน้าคำกริยา เช่น ผมมิใช่คนดีอะไร คนหลายคนไม่ชอบทุเรียน เขาเดินไม่ระวังรถ เป็นต้น

5. ไวยากรณ์แนวใหม่

นworรณ พันธุเมธา (2559 : 8) อธิบายการจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ คำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงการประสบ สามารถอธิบายได้ดังนี้

5.1 คำกริยาแสดงอาการ คือ การแสดงอาการที่เคลื่อนที่ หรืออาการที่อยู่กับที่

ตัวอย่างคำกริยาแสดงอาการที่อยู่กับที่ เช่น หัวเราะ นั่ง ก้ม ยืน

ตัวอย่างคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนไหว เช่น กระโจน กระโดด วิ่ง ถลา บิน

คำกริยาแสดงอาการจะปรากฏร่วมกับหน่วยนาม ซึ่งหมายถึงผู้ทำกริยานั้นๆ ถ้าเป็นคำกริยาแสดงอาการที่อยู่กับที่ ก็อาจจะมีหน่วยนามที่หมายถึงสถานที่ที่เกิดกริยานั้นปรากฏอยู่ด้วย ถ้าเป็นกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่ ก็อาจจะมีหน่วยนามที่หมายถึงจุดหมายหรือแหล่งเดิมของกริยาปรากฏร่วมด้วย

- ตัวอย่าง**
- ก. น้องหัวเราะ
 - ข. เด็กๆ ไปโรงเรียน
 - ค. คุณพ่อเดินจากบ้าน

5.2 คำกริยาแสดงสภาพ คือ คำที่มีความหมายแสดงสภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสภาพจิตใจ หรือสภาพร่างกาย คำกริยาบางคำจะบอกลักษณะ เช่น กลม แบน ยาว เรียว บางคำบอกสัมผัส เช่น นุ่ม เบา ร้อน สาก บางคำบอกสี เช่น ดำ ขาว เขียว บางคำบอกนิสัย เช่น หยิ่ง ใจดี ขี้โอ้อวด บางคำบอกอายุ เช่น แก่ หนุ่ม สาว บางคำบอกค่า เช่น ดี เลว ใช้ได้ และบางคำบอกความเร็ว เช่น เร็ว ช้า ชุ่มฉ่ำ คำกริยาที่แสดงสภาพ จะปรากฏร่วมกับหน่วยนามที่หมายถึงบุคคลหรือสิ่งที่เป็นเจ้าของสภาพนั้นๆ

- ตัวอย่าง**
- ก. ตอนนี้นั่นสกปรกจัง
 - ข. เด็กคนนี้หัวดื้อ
 - ค. บ้านเขาใหญ่ชะ

5.3 คำกริยาแสดงการประสบ คือ คำที่มีความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ การรู้สึก หรือประสาทสัมผัส คำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ จะปรากฏร่วมกับหน่วยนามที่หมายถึงผู้รู้

- ตัวอย่าง**
- ก. เรารู้
 - ข. ฉันไม่เข้าใจ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากไวยากรณ์แนวใหม่ของนworรณ พันธุเมธาพบว่า มีความสอดคล้องกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 แต่มีบางเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกัน ทำให้เห็นว่าเนื้อหาของไวยากรณ์แนวใหม่มีความซับซ้อน ยิ่งไปกว่านั้นชื่อประเภทของคำกริยาก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำกริยาแสดงอาการสอดคล้องกับคำกริยาที่มีหน่วยกรรมและคำกริยากรรมในหนังสืออุเทศภาษาไทย คำกริยาแสดงสภาพสอดคล้องกับคำกริยาคุณศัพท์และคำกริยาต้องเติมเต็มในหนังสืออุเทศภาษาไทย และคำกริยาแสดงการประสบสอดคล้องกับคำกริยากรรมในหนังสืออุเทศภาษาไทย การจัดจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์ อาจจะทำให้เกิดความสับสนได้

การวิเคราะห์เนื้อหาประเภทของคำกริยาจากตำราไวยากรณ์ไทยต่างๆ พบว่า ไวยากรณ์ต่างๆ มีเนื้อหาที่สอดคล้องและใกล้เคียงกัน แตกต่างกันเพียงชื่อเรียกเป็นสำคัญเท่านั้น แต่การอธิบายแนวคิดสัมพันธ์สอดคล้องกัน ยกเว้นแนวคิดไวยากรณ์แนวเดิมจากหนังสือหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารที่แตกต่างจากหนังสืออุเทศภาษาไทยในด้านการจัดหมวดหมู่เนื้อหา ส่งผลให้คำกริยานุเคราะห์เปลี่ยนหน้าที่เป็นคำช่วยกริยาซึ่งเป็นคำชนิดใหม่ในหนังสืออุเทศภาษาไทย

ความง่าย ความยาก : วิพากษ์ความเหมาะสมกับนักเรียน ป.3

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีอายุอยู่ในช่วง 8-9 ปี การเรียนรู้ที่ดีสำหรับนักเรียนในช่วงวัยนี้ คือ การเรียนรู้ผ่านสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ผ่านองค์ความรู้ที่เป็นนามธรรมได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ซึ่งมารุต พัฒนา (2565 : 15-16) กล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า เด็กที่มีอายุช่วง 7-11 ปี จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในระยะที่ 3 ขั้นคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นรูปธรรม (Concrete Operation Stage or Period of Concrete Operation) กล่าวคือ เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาในการใช้เหตุผล ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา สามารถจินตนาการภาพในสมอง (mental representations) เข้าใจการคงสภาพปริมาณของสสาร (conservation) ตลอดจนการคิดเชิงหาความสัมพันธ์ การเรียงลำดับ การจัดหมวดหมู่ การคิดสะท้อน (reflective thinking) การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามเด็กยังมีข้อจำกัดในการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมสูง นอกจากนี้ยังสามารถสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive logic) โดยนำประสบการณ์ของตนเองไปสร้างข้อสรุปทั่วไปได้ แต่ยังไม่สามารถสร้างข้อสรุปแบบนิรนัย (deductive logic) ได้ดีมากนัก

ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของคำกริยา เพื่อใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงจำเป็นจะต้องยึดสิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้ และมองเห็นได้ เพื่อสร้างความเข้าใจและองค์ความรู้ที่คงทนให้กับนักเรียน เมื่อพิจารณาแนวคิดทางไวยากรณ์ไทยต่างๆ แล้ว สามารถอธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1. ไวยากรณ์แนวเดิม

พระยาอุปกิตศิลปสารได้กำหนดชื่อเรียกประเภทของคำกริยาที่ค่อนข้างยาก เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสืออุเทศภาษาไทยที่มีการกำหนดชื่อเรียกตามลักษณะของคำประเภทนั้นๆ ผู้ศึกษาเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องค้นหาความหมายหรือลักษณะเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น การเปรียบเทียบระหว่างคำว่า “วิตรรกกริยา” ในหนังสือหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารและคำว่า “กริยาต้องเติมเต็ม” ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 จะเห็นได้ว่า เมื่อพบคำกริยาประเภทนี้แล้ว คำเรียกที่เข้าใจได้ทันทีคือ “กริยาต้องเติมเต็ม” ซึ่งเป็นชื่อเรียกที่สามารถอธิบายลักษณะเฉพาะของคำกริยาประเภทนั้นๆ ไว้แล้ว ดังนั้นแนวคิดไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร จึงไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่สามารถเข้าใจคำศัพท์ที่ยากๆ หรือคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยได้ สอดคล้องกับระวีวรรณ ศรีครามครัน (2562 : 153) อธิบายเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ไว้สามารถสรุปได้ว่า การสอนคำใดคำหนึ่ง ควรจะต้องเน้นคำที่ต้องการสอน ไม่ให้ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นอุปสรรค และส่งผลให้การเข้าใจความหมายเกี่ยวกับคำคำนั้นไขว้เขวไป

เมื่อพิจารณาบัญชีคำที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องเรียนตลอดจนเขียนและอ่านได้พบว่า ไม่ปรากฏคำศัพท์ที่สอดคล้องกับชื่อเรียกชนิดของคำตามไวยากรณ์แนวเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร แสดงให้เห็นว่าหากใช้ไวยากรณ์แนวเดิม ไปออกแบบการจัดการเรียนรู้อาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจหรือเกิดความเบื่อหน่ายที่ต้องเรียนในสิ่งที่ยากเกินความสามารถของตนเอง

2. ไวยากรณ์โครงสร้าง

วิจินต์ ภาณุพงศ์ ได้อธิบายประเภทของคำกริยา โดยใช้กรอบประโยคทดสอบซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่สามารถทำให้ผู้อ่านหรือผู้ศึกษาเข้าใจได้ง่าย ตลอดจนสามารถจำแนกคำกริยาออกเป็นหมวดหมู่ได้โดยใช้เวลาไม่นาน เนื่องจากมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ดังนั้นแนวคิดไวยากรณ์โครงสร้างของวิจินต์ ภาณุพงศ์ จึงมีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเป็นแนวคิดไวยากรณ์ไทยที่สามารถแสดงเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน นั่นคือ การกำหนดกรอบประโยคทดสอบ เพื่อระบุตำแหน่งของคำกริยา คำใดที่ปรากฏในตำแหน่งประโยคทดสอบต่างๆ ได้ตามที่กำหนด คำนั้นก็จัดเป็นคำกริยาประเภทนั้นๆ ได้

หากให้นักเรียน เรียนรู้ประเภทของคำกริยาผ่านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือเรียนรู้จากครู ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดหรือความสับสนของคำกริยาบางคำ ที่อาจจะมีความสับสนในการจัดประเภท ต้องใช้ความคิดขั้นสูง และกระบวนการวิเคราะห์อย่างละเอียดในการจำแนกคำนั้นๆ ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อาจจะทำไม่ได้

การออกแบบกรอบประโยคทดสอบของวิจินต์ ภาณุพงศ์ ยังมีความสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การอุปนัย ซึ่งทิศนา ขัมมณี (2557 : 340) อธิบายไว้สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนโดยการใช้การอุปนัยเป็นกระบวนการสอนที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่มีหลักการ แนวคิดที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียน มาให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์จนสามารถถึงหลักการ แนวคิดที่แฝงอยู่ออกมาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไป กล่าวได้ว่า วิธีสอนโดยการใช้การอุปนัยเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่างๆ ด้วยตนเอง

จากความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางภาษาศาสตร์ของวิจินต์ ภาณุพงศ์กับแนวคิดวิธีสอนโดยการใช้การอุปนัยของทิศนา ขัมมณี สามารถอธิบายอย่างเข้าใจได้ว่า กระบวนการใช้กรอบประโยคทดสอบเพื่อจำแนกคำกริยาออกเป็นประเภทต่างๆ จะต้องใช้ตัวอย่างคำกริยาจำนวนหนึ่งเพื่อแบ่งกลุ่ม จากนั้นร่วมกันสรุปลักษณะที่คล้ายกันของคำกริยาในแต่ละกลุ่มเสมือนกับกระบวนการสอนโดยการใช้การอุปนัยที่ต้องศึกษา สังเกตลักษณะ

ของตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อจัดกลุ่มแล้วสรุปลักษณะสำคัญของกลุ่มนั้นๆ ให้สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีหนึ่งๆ

3. ไวยากรณ์แนวปริวรรต

อุดม วโรตม์สิกขิตต์ ได้อธิบายการจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้แนวคิดโครงสร้างลึกและโครงสร้างผิว แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนในเรื่องโครงสร้างของประโยคที่ส่งผลต่อการจำแนกประเภทของคำกริยา กล่าวคือ หากนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องสอนให้นักเรียนเข้าใจรูปประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (โครงสร้างลึก) ไม่ใช่เพียงสังเกตประโยคในการสื่อสารหรือสนทนา (โครงสร้างผิว) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความซับซ้อนในการพิจารณาประเภทของคำกริยาตามแนวคิดไวยากรณ์แนวปริวรรตนี้จึงไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากมีความซับซ้อนในการวิเคราะห์และตีความความหมายของรูปประโยคซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม นักเรียนไม่สามารถเข้าใจโดยปราศจากลักษณะที่เป็นรูปธรรมได้ ยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการเชื่อมโยงและค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งของสองสิ่งในช่วงอายุนี้อย่างยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากยังมีประสบการณ์ร่วมค่อนข้างน้อย ตลอดจนเนื้อหาเรื่องคำกริยาเป็นเนื้อหาใหม่ที่เริ่มต้นสอนในระดับชั้นนี้

4. ไวยากรณ์ศัพท์การก

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ได้อธิบายการจำแนกคำกริยาออกจากคำชนิดอื่น โดยอาศัยคำว่า “ไม่” เป็นหลักในการสังเกต กล่าวคือ หากคำใดตามหลังคำว่า “ไม่” ได้ คำนั้นจะจัดเป็นคำกริยา ดังนั้นแนวคิดไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ จึงมีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากแนวคิดไวยากรณ์ศัพท์การก อาศัยความสัมพันธ์ของคำในประโยคเพื่อระบุว่าคำนั้นๆ เป็นคำใด ลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถสังเกตและเข้าใจในแนวคิดทางภาษาศาสตร์ได้ เมื่อนักเรียนมองเห็นความรู้หรือเนื้อหาที่ครูกำลังสอนอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้อย่างเข้าใจนั่นเอง สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของไวยากรณ์ศัพท์การกมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. ไวยากรณ์แนวใหม่

นววรรณ พันธุ์เมธา กล่าวถึงการจำแนกประเภทของคำกริยาโดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์ในการจำแนกความหมาย มีลักษณะเป็นนามธรรมที่ต้องใช้กระบวนการคิดอย่างซับซ้อน จึงจะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้านต่างๆ เข้าด้วยกันได้ ยิ่งไปกว่านั้นการจำแนกประเภทคำกริยาของนววรรณ พันธุ์เมธา มีความแตกต่างจากหนังสืออุเทศภาษาไทย คำอรรถของไวยากรณ์แนวใหม่แยกเป็นสองกลุ่ม ซึ่งอาจจะทำให้นักเรียนสับสนการจำแนกประเภทได้ เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่สามารถคิดเชื่อมโยงและเข้าใจในลักษณะที่เป็นนามธรรมได้ ยิ่งไปกว่านั้นไวยากรณ์แนวใหม่ เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดยใช้ข้อดีหรือจุดเด่นของไวยากรณ์ต่างๆ

มาผสมผสานกัน จึงเกิดเป็นไวยากรณ์แนวใหม่ดังที่นวรรณ พันธุเมธา (2559 : คำนำ) กล่าวว่า ความคิดต่างๆ ที่มีอยู่ในไวยากรณ์ฉบับนี้ แม้จะเป็นของผู้เขียนเองจริง แต่ก็ เป็นความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากไวยากรณ์ไทยฉบับอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของพระยาอุปทิศศิลปสารและรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเกิดความคิดจากการได้เรียนทฤษฎีไวยากรณ์ต่างๆ เช่น ไวยากรณ์ปริวรรต ไวยากรณ์การก และไวยากรณ์ภาษาอื่น

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของเนื้อหาประเภทของคำกริยาจากตำราไวยากรณ์ไทยต่างๆ พบว่า แนวคิดทางไวยากรณ์ไทยที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด ได้แก่ แนวคิดไวยากรณ์โครงสร้างของวิจิตร ภาณุพงศ์ และไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ เนื่องจากมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้อง มองเห็น และเป็นแนวคิดที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามช่วงวัย ส่วนแนวคิดไวยากรณ์อื่นๆ ไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากมีลักษณะเป็นนามธรรม ต้องใช้ความซับซ้อนทางกระบวนการคิดในการเรียนรู้ ตลอดจนมีการใช้คำศัพท์ที่ยากเกินความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อีกด้วย

เกมตกปลาหาคำกริยา : กิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

สถาพร พุทธิพิฏฐ (2558 : 2) กล่าวเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning สามารถสรุปได้ว่า Active Learning คือ กระบวนการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นคิด หรืออำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นด้วยกระบวนการคิดขั้นสูง กล่าวคือ นักเรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมาย และนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นจะต้องใช้แนวคิด Active Learning เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรม เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นนี้มีความอยากรู้อยากลอง ชอบทำกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังการบรรยายหรือจดจำกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานาน สอดคล้องกับอรุณข ลิมตศิริ (2562 : 54-56) กล่าวไว้สรุปได้ว่า เด็กประถมศึกษา (อายุ 6-12 ปี) จะเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ชอบสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความสนใจในระยะสั้น ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง ตลอดจนเรียนรู้ผ่านการเล่น เพราะการเล่นถือเป็นกิจกรรมตามธรรมชาติของเด็กที่ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา ในบทความนี้ มุ่งเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเล่นตามแนวคิด PLEARN (เพลิน) ของชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541 : 365-380) กล่าวโดยสรุปได้ว่า คำว่า “PLEARN” เกิดจากคำว่า “PLAY” กับ “LEARN” มีเสียงที่กลมกลืนเป็น “เพลิน” คือ อาการที่เพลิดเพลิน

ไปกับกระบวนการเล่นและเรียน โดยเริ่มต้นการดำเนินการให้สมองมีความสุขผ่านการทบทวนประสบการณ์เดิม เมื่อสมองมีความเพลิดเพลินก็จะนำไปสู่ความสุขและพร้อมต่อการทำกิจกรรมต่างๆ หลังจากนั้นจึงเริ่มเรียน และเล่นอย่างสมดุล มีสัดส่วนเหมาะสม กล่าวคือ Play โดยไม่ Learn ไม่ได้หรือ Learn โดยไม่ Play ก็ไม่ได้เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นการเรียนและเล่น จะต้องคิดเกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งต่างๆ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายละเอียดจากผู้อื่นหรือสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย เมื่อได้ความรู้ ข้อมูล คำตอบต่างๆ มาแล้ว จึงสรุปเป็นองค์ความรู้ทั้งหมด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขอบเขตเนื้อหา คือ ประเภทของคำกริยาเฉพาะกรรมกริยาและกรรมกริยาเท่านั้น มีจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดประเมิน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดประเมินผล

ด้าน	จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผู้ประเมิน
ความรู้ (K)	นักเรียนบอกลักษณะของคำกริยาประเภทต่างๆ ได้	ประเมินกระดาษแผ่นจิ๋ว	แบบประเมินกระดาษแผ่นจิ๋ว	ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีขึ้นไป	- ผู้สอน
ทักษะกระบวนการ (P)	นักเรียนจำแนกประเภทของคำกริยาได้	ประเมินใบกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา”	แบบประเมินใบกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา”	ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีขึ้นไป	- ผู้สอน - ผู้เรียน
คุณลักษณะ (A)	นักเรียนเห็นประโยชน์ในการเรียนเรื่องประเภทของคำกริยาผ่านการตอบคำถามได้	สังเกตการตอบคำถามรายบุคคล	แบบสังเกตการตอบคำถามรายบุคคล	ผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีขึ้นไป	- ผู้สอน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแนวคิด PLEARN ดังนี้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนสังเกตประโยคที่ครูกำหนดให้บนกระดาน จำนวน 5 ประโยค ซึ่งเป็นประโยคที่ละคำกริยาไว้ จากนั้นนักเรียนจะต้องร่วมกันวิเคราะห์ว่า จะเติมคำใดลงในช่องว่างในแต่ละประโยค

ประโยคที่ใช้ในกิจกรรม

นักเรียน_____ก๊วยเตี๋ยว

พ่อ_____รถยนต์

เด็กคนนั้น_____หนังสือ

มานะ_____กระเป๋

ฉัน_____ม้า

2. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำตอบที่ได้ในแต่ละประโยคว่ามีลักษณะอย่างไร

3. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่เรียนด้วยคำถามที่ว่า “คำที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นคำชนิดใด”

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

4. นักเรียนทำกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา” โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 นักเรียนร่วมกันค้นหาคำกริยาจากบ่อปลาจำลอง ซึ่งจะใส่บัตรคำชนิดต่างๆ คละกันจำนวนมาก โดยนักเรียนจะต้องใช้คำว่า “ไม่” เป็นเครื่องมือในการเลือกคำกริยาออกมาจากบ่อปลาจำลอง (แนวคิดการจำแนกคำกริยาจากไวยากรณ์ศัพท์การกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

4.2 เมื่อนักเรียนรวบรวมคำกริยาทั้งหมดแล้ว จะต้องจำแนกคำกริยาประเภทกริยากรรมออกจากคำกริยาทั้งหมด ด้วยที่ตัดกรอบประโยคทดสอบชุดที่ 1 (แนวความคิดการจำแนกคำกริยาจากไวยากรณ์ โครงสร้างของวิจันต์ ภาณพงศ์)

4.3 เมื่อนักเรียนจำแนกคำกริยากรรมเสร็จแล้ว จะต้องจำแนกคำกริยาประเภทกริยากรรมออกจากคำกริยาทั้งหมด ด้วยที่ตัดกรอบประโยคทดสอบชุดที่ 2 (แนวความคิดการจำแนกคำกริยาจากไวยากรณ์ โครงสร้างของวิจันต์ ภาณพงศ์)

4.4 นักเรียนทำใบกิจกรรม “ตกปลาหาคำกริยา” โดยเลือกคำกริยาที่ค้นพบมาจำแนกประเภทให้ถูกต้อง

5. นักเรียนร่วมกันสังเกตลักษณะคำกริยาที่จำแนกทั้ง 2 กลุ่ม จากนั้นเขียนบันทึกข้อมูลบนกระดานในรูปแบบแผนผังความคิด

6. ครูอธิบายเนื้อหาจากข้อค้นพบของนักเรียนบนกระดาน จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมผ่านโปรแกรมนำเสนอ ภาพนิ่ง เรื่อง ประเภทของคำกริยา

7. นักเรียนและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนเรื่อง ประเภทของคำกริยา ผ่านการสนทนากลุ่ม

ขั้นสรุป

8. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา

9. นักเรียนทำกิจกรรม “สรุปความรู้ด้วยกระดาษแผ่นจิ๋ว” มีขั้นตอนดังนี้

9.1 ครูแจกกระดาษแผ่นจิ๋วให้นักเรียนทุกคนคนละ 1 แผ่น

9.2 นักเรียนเขียนอธิบายลักษณะของคำกริยาประเภทต่างๆ ตามความเข้าใจของตนเอง

9.3 นักเรียนนำกระดาษแผ่นจิ๋วส่งครูก่อนออกจากห้องเรียน

ผลที่คาดหวังหลังจากจบกิจกรรมนี้ คือ นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของคำกริยาประเภทต่างๆ ได้ตลอดจนจำแนกคำกริยาออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ถูกต้อง และเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องประเภทของคำกริยาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนระดับที่สูงขึ้น เช่น การเรียนเรื่องประโยคสองส่วน และประโยคสามส่วน การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้นนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยที่เพิ่มสูงขึ้น

บทสรุป

จากการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับไวยากรณ์ไทยทั้ง 5 แนวคิด แสดงให้เห็นว่าการใช้แนวคิดต่างๆ มาจำแนกประเภทของคำกริยา ย่อมทำให้เกิดความแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เฉพาะในแต่ละแนวคิด จึงจำเป็นจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้รอบด้าน เมื่อต้องการเลือกแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์ที่สอดคล้องกับไวยากรณ์ไทยจึงเปรียบเสมือนการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะใช้สอนในแต่ละระดับชั้น ยิ่งไปกว่านั้นครูผู้สอนจำเป็นจะต้องอ้างอิงเนื้อหาจากหนังสืออุเทศภาษาไทยที่ใช้เป็นแกนหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งวิเคราะห์นักเรียนเพื่อคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสม หากเนื้อหามีความยากหรือซับซ้อนเกินไปก็อาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจหรือเกิดความสับสนได้ ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องวิเคราะห์ให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหา นักเรียน ครูผู้สอนและบริบทสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ควรเลือกใช้แนวคิดภาษาศาสตร์ไวยากรณ์โครงสร้างของวจินตน์ ภาณพจน์และไวยากรณ์ศัพทการของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ แต่อย่างไรก็ตาม หากนำเนื้อหาเรื่อง คำกริยา หรือประเภทของคำกริยาไปสอนระดับชั้นอื่นๆ ก็ไม่จำเป็นจะต้องยึดไวยากรณ์แนวเดียวกับบทความนี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการออกแบบการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมมากที่สุด

ข้อจำกัดในการนำเสนอการวิเคราะห์แนวคิดภาษาศาสตร์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประเภทของคำกริยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ คือ ข้อมูลการวิเคราะห์เกิดจากผู้เชี่ยวชาญท่านต่างๆ ร่วมกับประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นหลักในการอธิบาย อาจจะทำให้ข้อมูลที่ปรากฏในบทความนี้มีความเป็นอัตวิสัยและอาจจะแตกต่างจากประสบการณ์ของผู้อ่านท่านอื่นบ้าง ข้อจำกัดอีกประการหนึ่ง คือ แนวทางการวิเคราะห์และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ “ตกปลาหาคำกริยา” เกิดจากความคิดของผู้เขียนที่เห็นความสอดคล้องระหว่างแนวคิดทางภาษาศาสตร์กับกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแนวคิด PLEARN จึงได้นำมาเสนอเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้ผู้อ่านนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและปรับปรุงในส่วนดีให้เพิ่มขึ้นและแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้ “ตกปลาหาคำกริยา” เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นจากกิจกรรมการเล่นตกปลาในวันหยุดของนักเรียน ผู้เขียนเห็นว่ายังสามารถบูรณาการการเล่นประเภทต่างๆ ในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่หรือมีความคุ้นเคยก็อาจจะช่วยเพิ่มความสนุกสนาน และตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541). *เพลิน*. กรุงเทพฯ: พี เพรส จำกัด.
- นworรณ พันธ์ธมธ. (2559). *ไวยากรณ์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาลิตา ผลประดับเพ็ชร. (2562). การจำแนกชนิดของคำในภาษาไทย : ความเหมือน ความต่างของตำราหลักภาษาไทยกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3. ใน *วารสารวิจิตรวรรณสาร*, 3(3), 25-62.
- พระยาอุปทิศศิลปสาร. (2545). *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มารุต พัฒนา. (2565). *ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มการรู้คิด*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน. (2562). *การสอนวิชาภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจินตน์ ภาณุพงศ์. (2543). *โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning*. สระแก้ว: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 ชนิดของคำ วลี ประโยคและลัษณ์พันธสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สำนักวิชาและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2553). ชนิดของคำในภาษาไทย : การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: เอเอสพี.

อุดม วโรตม์สิกขดิตถ์. (2563). ภาษาศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.